

۱۱۳. پیش‌گویی و طالع‌گیری.
 ۱۱۴. سه مقاله در مساحت.
 ۱۱۵. ضعفای صحاح (در رجال).
 ۱۱۶. تقویم سیارات (در ۳۰ جلد).
 ۱۱۷. دایرةالمعارف، در چهار جلد، آماده چاپ است.
 ۱۱۸. سخنرانی‌های خلفا.
 ۱۱۹. دلائل الفقه، فقه استدلالی.
 ۱۲۰. شرح زبدة الاصول (اثر شیخ بهائی).
 ۱۲۱. دلائل الکلام (فی علم الکلام).
 ۱۲۲. دلائل الاعتقاد (فی العقائد).
 ۱۲۳. شرح الفیة ابن مالک (فی النحو).
 ۱۲۴. شرح بدایة النهایة فی الفقه.
 ۱۲۵. تاریخ اخباری و اصولی.
 ۱۲۶. علوم یونان.
 ۱۲۷. حکمة المشاء.
 ۱۲۸. شرح تشریح الأفلک.
 ۱۲۹. جذر اعداد.
 ۱۳۰. پنج مقاله در طب یونانی.
 ۱۳۱. آهنگ مدرس (اشعار).
 ۱۳۲. خودآموز عربی، چاپ شده.
 ۱۳۳. فلسفه یونانی، در هفت جلد (شامل: منطق، اخلاق، ریاضی، طبیعی، معرفة النفس و فلسفه الهی).
 ۱۳۴. سه مقاله در اسطرلاب.
 ۱۳۵. شرح فارسی منظومه سبزواری.
 ۱۳۶. القضاء والشهادات (علی المذهب الجعفری و الشافعی).
 ۱۳۷. بزم عشاق.
 ۱۳۸. فقه جعفری.
 ۱۳۹. ترجمه مقامات حریری.
 ۱۴۰. زندگی نامه ائیرالدین ابهری.
 ۱۴۱. شرح و ترجمه خلاصة الحساب، اثر شیخ بهائی.
 ۱۴۲. هفت مقاله یا زندگینامه همدانی.
 ۱۴۳. خودآموز فارسی اصول.
 ۱۴۴. ترجمه آلات مرصد، اثر دمشقی.
 ۱۴۵. چهار مقاله در علوم عربی.
 ۱۴۶. ده مقاله در دستور فارسی.
 ۱۴۷. مسائل نجومی.
 ۱۴۸. اصول عقاید امامیه.
 ۱۴۹. هفتاد و پنج گفتار نجومی.
 ۱۵۰. ترجمه ۹۰ غزل از حافظ (به عربی).
 استاد مدرس گیلانی سال‌های آخر عمر خود را در انزوا و عزلت گذراند و از بیماری کلیه و ضعف بینایی رنج می‌برد. با این همه از تألیف و نگارش باز نماند و هرگز لذت مطالعه و پژوهش در او کاسته نشد. چند ماه آخر بیماری داخلی بر او غلبه یافت و به همین خاطر در بیمارستان لقمان-تهران بستری شد؛ ولی جان خسته او پس از چند روز اغما و بر اثر ایست قلبی عالم خاکی را برای همیشه ترك گفت و به دیدار معبود شتافت.
 مرگش در روز یکشنبه ۲۵ ربیع ثانی ۱۴۲۰ ق. مطابق با ۱۷ مرداد ۱۳۷۸ ش.
 در بیمارستان مذکور اتفاق افتاد. پیکرش با حضور جمعی از دوستان و شاگردانش روز سه شنبه تشییع و در قبرستان بهشت زهرا-قطعه ۲۴۱-به خاک سپرده شد.
 عبدالحسین جواهر کلام

فرهنگی

گشت و گذاری در سیزدهمین نمایشگاه

بین المللی کتاب تهران

سیزدهمین نمایشگاه بین المللی کتاب از ۱۳ الی ۲۳ اردیبهشت، در محل دائمی نمایشگاه‌های بین المللی تهران با حضور ۱۷۵۰ ناشر داخلی و خارجی برگزار شد. به حتم این گونه همایش‌ها، در

سیزدهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، محورهای اساسی و سیاست‌های کلی را در برپایی نمایشگاه کتاب، چنین بر شمرده است: «ارتقای کیفیت نمایشگاه و اهتمام در واگذاری بخش‌های مختلف به تشکل‌ها و ایجاد محیطی دوستانه و صمیمی برای اهل اندیشه و قلم، و تلاش

ایجاد محیطی صمیمی و دوستانه برای اصحاب قلم و اندیشه، بسیار مؤثر و مفید است؛ به ویژه در کشوری مانند ایران که به شدت نیاز به گسترش فرهنگ کتاب و کتابخوانی دارد.

آقای احمد مسجد جامعی، قائم مقام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس

در جهت حفظ دستاوردهای انقلاب در قلمرو کتاب و ایجاد انگیزه و آشنایی مردم با کتاب و کتابخوانی، ارائه کارنامه تلاش یکساله اصحاب فرهنگ و هنر و معرفی ناشران نمونه و برتر کشور». (روزنامه ایران، ۱۵/۲/۷۹، ص ۹)

امسال، نمایشگاه در فضایی به مساحت ۳۵۰۰ متر مربع، ویژه ناشران داخلی، برگزار شد. علاوه بر آن، بخش جدید کتاب های کمک آموزشی و آموزشی در سالن مستقلی با ۱۰۷ ناشر در این بخش فعالیت کرد. همچنین ۱۵۰ ناشر کتاب کودک و نوجوان در سالنی با مدیریت انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک شرکت جستند و برنامه هایی، از جمله نشست با ناشران و تصویرگران کتاب کودک، برگزار کردند.

برپایی نشست هایی با حضور نویسندگان و مترجمان داخلی و خارجی، از دیگر برنامه های سیزدهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران بود.

حدود ۴۳۰ ناشر از کشورهای عربی و لاتین نیز حضور داشتند که از این تعداد ۲۷۰۰ ناشر لاتین و ۱۷۹ ناشر عربی در نمایشگاه شرکت کردند. امسال نمایشگاه کتاب تهران، با ۴۰ درصد افزایش حضور ناشران خارجی مواجه بود که از این میان ناشران مصری، حضور گسترده تری داشتند و ناشران آلمانی پس از ده سال، در نمایشگاه شرکت کردند. آمار کتاب های لاتین در بخش ارزی، ۳۰ هزار عنوان و در بخش ریالی ۲۰ هزار عنوان بود و تاریخ انتشار این کتاب ها در بخش ارزی کتاب های لاتین از سال ۹۸ و عربی از سال ۹۷ بود.

از ویژگی های نمایشگاه امسال،

برپایی سالن توسعه نشر بین المللی کتاب ایران است که دارای بخش هایی چون نمایش کتاب های ایرانی (ترجمه یا تألیف شده به زبان های غیر فارسی) اطلاع رسانی از طریق اینترنت، همایش توسعه نشر بین الملل آثار ایرانی و معرفی ادبیات ملل مختلف جهان بود.

در بخش فعالیت های جنبی، با نامگذاری امسال به نام حضرت علی (ع) سالن ویژه ای به منظور اجرای برنامه هایی به این مناسبت اختصاص یافت و در آن بیش از ۱۱۰۰ عنوان کتاب در معرفی شخصیت امام علی، ۲۰۰ عنوان کتاب در موضوع غدیر خم و ۱۰۰ عنوان کتاب برگزیده در موضوع نهج البلاغه به نمایش گذاشته شد.

رئیس نمایشگاه بین المللی کتاب تهران در مصاحبه ای، برنامه های سالن اهل قلم را چنین شرح داد: «گفتگو درباره کتاب های برگزیده سال گذشته، تبادل نظر با نویسندگان سایر کشورها (به ویژه کتاب هایی که در ایران منتشر شده اند) و بحث و بررسی درباره مولوچ پژوهی ایران و کارنامه مولوی پژوهی از برنامه های این بخش است». (همان)

نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، امسال سالن مستقلی را به موضوع گفتگوی تمدن ها اختصاص داد. عنوان این سالن «گفتگوی تمدن ها در ساحت کتاب» بود. در این سالن دوهزار و پانصد عنوان کتاب، عرضه و به نمایش گذاشته شد. در این سالن، بخش ویژه ای به «گفتگوی ادیان» اختصاص یافته بود.

امسال، دو بخش بانوان و دفاع مقدس، فعالیت چشمگیری داشتند. در

بخش دفاع مقدس، نویسندگان و صاحب نظران با برپایی نشست هایی به بحث و تبادل نظر پیرامون کتاب هایی در خصوص ۲۰ سال دفاع مقدس پرداختند. از تغییرات مهمی که در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران در سال جاری به چشم می خورد، تأسیس نمایشگاه اطلاع رسانی مستقل با عنوان «نمایشگاه اطلاع رسانی و کتاب» بود. نمایشگاه صنعت چاپ در نمایشگاه امسال به شکل گذشته برپا نشد و دلیل آن، برپایی نمایشگاه چاپ در اروپا و عدم حضور مدیران چاپ در این نمایشگاه بود.

به گفته آقای مسجدجامعی، رئیس سیزدهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، در سال ۱۳۷۸، ۲۰ هزار عنوان کتاب در تیراژ ۱۰۵ میلیون چاپ شده است.

از مجموع ناشران شرکت کننده در نمایشگاه کتاب تهران، ۱۰۶۶ ناشر در بخش بزرگسال، ۱۰۵ ناشر در بخش کودک و نوجوان و ۶۳ ناشر در بخش کتاب های درسی و آموزشی شرکت داشتند. امسال ۹ سالن به ناشران داخلی اختصاص یافته بود و سالن های ۱۴ و ۱۵ به ناشران کتاب کودک و نوجوان واگذار گردید.

آقای مرتضی شفیعی شکیب، مسؤول غرفه گفتگوی تمدن ها در ساحت کتاب، گفت: از میان ۲۵۰۰ کتاب در این غرفه، ۳۰۰ عنوان سفرنامه و تعدادی کتاب خارجی، همچنین شماری از کتاب های نفیس قدیمی وجود داشت. علاوه بر کتاب، تعدادی نماد در ابعاد بسیار بزرگ، مربوط به تمدن های بزرگ دنیا، مانند قسمتی از بنای تخت جمشید، اهرام

سه گانه مصر و نیز قسمتی از بنای آکروپولیس یونان در بیرون غرفه و در محوطه باز به نمایش گذاشته شد.

از اخبار داخلی نمایشگاه امسال، مراسم بزرگداشت شهید چمران در سالن دفاع مقدس بود. همچنین در سرای اهل قلم، جلسه نقد و بررسی «رازمانا» با حضور محمدرضا شجریان برگزار شد. «رازمانا» عنوان کتابی است که سه تن از علاقه مندان به موسیقی اصیل ایرانی نگاشته اند. در این کتاب، در کنار شرح حال استاد شجریان، ماحصل نظرات وی درباره موسیقی آوازی، وجه اجتماعی هنر به عنوان موسیقی متعالی آمده است. در این جلسه، استاد شجریان به پرسش هایی که از سوی علاقه مندان به موسیقی ایرانی مطرح می شد، پاسخ گفتند.

از دیگر ویژگی های نمایشگاه بین المللی کتاب تهران در سال جاری، حضور چشمگیر و فعال ناشران خارجی بود. سال گذشته ۲۹۰ ناشر در بخش ناشران خارجی نمایشگاه کتاب تهران شرکت کردند که از این تعداد ۱۲۰ ناشر عرب و ۱۷۰ ناشر در بخش های لاتین حضور داشتند؛ اما امسال ۲۷۰ ناشر در بخش لاتین و ۱۷۹ ناشر در بخش کتاب های عربی شرکت کردند. حضور ناشران جدیدی از کشورهای خلیج فارس از دیگر ویژگی های نمایشگاه سیزدهم است. اتحادیه نویسندگان عرب، امسال ۱۳۰۰ عنوان کتاب ادبیات معاصر عرب از ۲۲ کشور عرب زبان به نمایشگاه تهران آورده بودند. در سالن فروش ریالی، حدود چهار میلیون دلار کتاب در ۱۲۰۰ متر فضا و حدود ۲۰ هزار عنوان عرضه

شد. در مقایسه با سال گذشته، امسال سعی شده بود که کتاب های بهتر و بیشتری در حوزه علوم انسانی، علوم اجتماعی، ادبیات و هنر گنجانده شود. ایجاد بخش نمایشی کتاب های لاتین به ویژه کتاب های فرانسه در فضایی با وسعت ۵۰۰ مترمربع از سوی مؤسسه «فرانس اریسون» و به همت رایزنی فرهنگی فرانسه در ایران، برگزاری همایش توسعه نشر بین المللی و اختصاص روزهایی به ادبیات ملل جهان، نیز همایش توسعه نشر بین المللی و نشر الکترونیک، از دیگر ویژگی های ستاد خبری نمایشگاه سیزدهم بود.

از دیگر رویدادهای فرهنگی در سیزدهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، طراحی سنتی برای سالنی به نام امام علی (ع) بود. برای برپایی این غرفه از تعدادی مهندس، طراح، گرافیست و سینماگر دعوت شده بود تا معماری و طراحی آن را به عهده گیرند. در طراحی و معماری این غرفه، فضایی از کوفه بازسازی شده بود و خانه ساده و گلی حضرت علی (ع) در انتهای غرفه قرار دارد. وقتی کوچه های کوفه به پایان می رسد، این خانه دیده می شود. البته این خانه در هاله ای از نور به نظر می آید. در قسمتی از این سالن ۱۰۰۰ شمع روشن است؛ بدین معنا که عاشقان حضرت، هنوز زنده اند. در بالای مسجد کوفه نیز خورشید بزرگی نمایان است که نام مولا در آن می درخشد. این سالن بیش از ۱۶۰۰ مترمربع وسعت داشت و کار اجرایی آن چند هفته پیش از برگزاری نمایشگاه آغاز شده بود.

در نمایشگاه امسال، خانه کتاب

ایران، ۱۱۱۸۹ عنوان کتاب چاپ اول در سال ۱۳۷۸ را در معرض دید عموم قرار داد. این کتاب ها به صورت موضوعی و در ۱۱ بخش کلیات، فلسفه و روانشناسی، دین، علوم اجتماعی، زبان، علوم طبیعی و ریاضیات، علوم عملی، هنر، ادبیات، تاریخ و جغرافیا و کودک و نوجوان در سالن میلاد به نمایش گذاشته شد. از میان ۲۰۶۴۲ عنوان کتابی که در سال گذشته منتشر شده است ۱۱۱۸۹ عنوان چاپ اول بودند. پارسال از نظر موضوعی، بیشترین کتاب های چاپ اول در حوزه دین منتشر شد و پس از آن به ترتیب حوزه های ادبیات، علوم عملی، کودک و نوجوان، علوم اجتماعی، علوم طبیعی و ریاضیات، زبان، تاریخ و جغرافیا، هنر، فلسفه، کلیات قرار گرفتند.

در نمایشگاه امسال، نمایشگاه های مختلف کتاب در سراسر جهان به ناشران ایرانی معرفی شدند و امکان ثبت نام مستقیم برای ناشران وجود داشت. همچنین نشر بین المللی کتاب های ایرانی به زبان های خارجی، امکانی را فراهم آورد تا ناشران ایرانی بتوانند با ناشران خارجی درباره چاپ کتاب هایشان به زبان های مختلف رایزنی کنند. در این راستا سمینار توسعه نشر بین المللی نیز برگزار شد.

استفان بارتلمس، مسؤول بخش بین المللی نمایشگاه کتاب فرانکفورت که در نمایشگاه تهران شرکت کرده بود، این نمایشگاه را بسیار خوب ارزیابی کرد و در مصاحبه با خبرنگاران ایرانی گفت: «این نمایشگاه بسیار خوب برنامه ریزی شده و در خاورمیانه تنها با نمایشگاه قاهره قابل

مقایسه است و به نظر من از نمایشگاه قاهره نیز بهتر است». (ایران، ۷۹/۲/۲۰)

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در سخنرانی مراسم افتتاحیه نمایشگاه وعده داد که خرید کتاب از ناشران در سال جاری با آهنگ بیشتری ادامه خواهد یافت. وی در این سخنرانی افزود: «معدل رشد عناوین کتاب در سال گذشته ۲/۲۹ درصد بوده است. کتاب های حوزه دین ۴/۳۸ درصد رشد داشته اند که این امر شکوفایی هرچه بیشتر کتاب های مذهبی را نشان می دهد». (روزنامه ایران ۷۹/۲/۱۹)

در مراسم گشایش سیزدهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، ناشران نمونه سال معرفی شدند و لوح تقدیر و جوایز خود را از دست رئیس جمهوری دریافت کردند. بیانیه هیأت داوران بدین شرح است:

«هیأت داوران هشتمین دوره انتخاب ناشر برگزیده سال، پس از بررسی اطلاعات و آمار کتاب های چاپ اول ناشران در سال ۱۳۷۸، پس از حذف کتاب های افست و آثاری که کتاب سازی محسوب می شود و نظایر آن با بررسی کتاب های چاپ اول ناشران پرکار کشور و در نظر گرفتن معیارها و ملاک هایی نظیر تناسب موضوع کتاب های منتشره با نیازهای فرهنگی کشور، تعدد کتاب های چاپ اول در طول سال ۷۸، ارائه کتاب تشویقی یا برگزیده سال، کیفیت ارائه آثار از جهت فنی، حسن شهرت در جامعه نشر کشور و فعالیت های جنبی در جهت گسترش فرهنگ کتابخوانی، داوری و انتخاب ناشر برگزیده سال را به انجام

رسانیده است. هیأت داوران ضمن تشکر از کلیه ناشران و پدیدآورندگان کتاب در سال ۷۸ که براساس آمار موجود از نظر تعداد عناوین ۲۰ درصد رشد نسبت به سال گذشته داشته و سال پر تلاشی را پشت سر گذاشته اند، نتیجه داوری خود را به شرح زیر اعلام می دارد:

۱. در بخش ناشران دولتی حوزه کتاب های بزرگسال: انتشارات سروش.

۲. در بخش ناشران دولتی، حوزه کتاب های کودک و نوجوان: انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان. در این بخش هیأت داوران، انتشارات مدرسه را به دلیل کثرت آثار منتشره و توجه ویژه به نیازهای دانش آموزان شایسته تقدیر می داند.

۳. در بخش ناشران خصوصی، حوزه کتاب های بزرگسال: انتشارات نشر مرکز.

۳/۱. در این بخش هیأت داوران، انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی را به دلیل اهتمام ویژه در انتشار کتاب های دینی شایسته تقدیر می داند.

۴. در بخش ناشران خصوصی، حوزه کتاب های کودک و نوجوانان، انتشارات محراب قلم و قدیانی مشترکاً به عنوان ناشر برگزیده سال معرفی می شوند.

۵. در بخش ناشران شهرستانی: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم.

۵/۱. در این بخش هیأت داوران، انتشارات نوید شیراز را به دلیل انتشار آثار ارزشمند و توجه به کیفیت آثار منتشره شایسته تقدیر می داند.

در پایان مراسم اختتامیه، ناشران برگزیده سیزدهمین نمایشگاه کتاب تهران

و نیز برگزیدگان سومین جشنواره صنعت چاپ معرفی شدند و لوح تقدیر و جوایز خود را از حجت الاسلام والمسلمین کروی، مهاجرانی و مسجدجامعی دریافت کردند. هیأت داوران سیزدهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، به منظور ارزیابی و سنجش فعالیت های شرکت کنندگان در بخش های مختلف نمایشگاه و با توجه به معیارهایی چون عرضه کتاب های مورد نیاز جامعه، تنوع و تعداد کتاب ها، میزان کتاب های چاپ اول، اطلاع رسانی دقیق و متناسب و رعایت ضوابط و مقررات نمایشگاه، اقدام به انتخاب برگزیدگان سیزدهمین نمایشگاه کتاب تهران کرد. براساس رأی هیأت داوران، در بخش ناشران دولتی، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) به عنوان ناشر برگزیده بزرگسال و انتشارات مدرسه به عنوان برگزیده در حوزه کتاب کودک و نوجوان انتخاب شدند. در بخش خصوصی، انتشارات فاطمی در حوزه کتاب بزرگسال، انتشارات افق در حوزه کتاب کودک و نوجوان، و انتشارات تیر خوزستان در حوزه شهرستان به عنوان ناشران برگزیده نمایشگاه سیزدهم انتخاب شدند. در بخش ناشران خصوصی بزرگسال، هیأت داوران حضور موفق و شایسته انتشارات روزنه را شایسته تقدیر دانست. در بخش ویژه، اتحادیه ناشران قم به خاطر فعالیت ویژه در سالن امیرالمؤمنین (ع) و انتشارات دلیل مشهد به خاطر فعالیت نمونه در عرضه کتاب های پیرامون شخصیت و زندگی حضرت علی (ع) برگزیده شدند.

هیأت داوران در بخش ناشران خارجی براساس معیارهایی چون رعایت مقررات

نمایشگاه، ارائه عناوین جدید علمی، ارسال به موقع کتاب، مدیریت صحیح در غرفه و تسهیل در امر مراجعان، در بخش کتاب های لاتین انتشارات G.D.I (شرکت انتشاراتی فار) و در بخش ناشران عرب (فروش ریالی) دارالکتاب الاسلامی را برگزیده اعلام کرد.

همچنین هیأت داوران سومین جشنواره چاپ ایران، جوایزی را به برگزیدگان این صنعت تقدیم کرد. برگزیدگان عبارتند از: چاپخانه پرنیان، چاپ آرنج، صحافی نیما، چاپخانه سروش و انتشارات زرین.

*

گزارشی از دومین کنگره

دین پژوهان کشور

دومین کنگره دین پژوهان کشور، با موضوع «ابزار جدید، شبهات جدید» و با حضور جمعی از اساتید، علما و فضیای حوزه علمیه قم، پژوهشگران و اندیشه مندان عرصه دین پژوهی، در روز پنجشنبه بیست و نهم اردیبهشت سال ۷۹ در تالار شیخ مفید دانشگاه قم برگزار شد.

در این کنگره که با مشارکت مراکز دین پژوهی و با حمایت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد، نخست آقای محمدمهدی احمدی مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی قم، طی سخنانی ضمن خوش آمدگویی به حاضران گفت: «وجود صدها مؤسسه تحقیقاتی و انبوه نیروهای فرهیخته که در عرصه پژوهش های دینی به فعالیت مشغول اند، باید با هماهنگی و تدبیر و شتاب هرچه بیشتر، خود را با نیازها و پرسش های عصر حاضر و نسل جدید هماهنگ سازند. همین انگیزه، سبب گردید،

جهت حمایت از پژوهش های دینی، مجموعه ای را تحت عنوان «شورای برنامه ریزی دین پژوهان» تشکیل دهند و به موضوعاتی بپردازند که بین تمام پژوهشگران حوزه دین با گرایش های مختلف علمی، مشترک است. از این رو در اولین کنگره دین پژوهان، موضوعات مبتلابه حوزه دین مطرح گردید؛ از جمله آسیب شناسی و بایسته های پژوهش دینی، و در دومین کنگره موضوعات «شبهات جدید و ابزارهای جدید» مورد بحث و گفتگو قرار می گیرد.

سپس دبیر کنگره و مسؤول دبیرخانه شورای برنامه ریزی دین پژوهان کشور آقای محمدجواد صاحبی، زمینه تاریخی پیدایش شبهات جدید و نقش دینداران مسؤول را در برخورد با آنها تشریح کرد و بدین طریق علت وجودی برپایی دومین کنگره دین پژوهان را بیان داشت.

وی گفت: «دبیرخانه موارد ذیل را در صدر اهداف خود نهاده است:

الف. اطلاع رسانی به محققان و مراکز دین پژوهی؛ ب. ایجاد ارتباط و هماهنگی میان مراکز و افراد پژوهشگر از طریق اطلاع رسانی؛ ج. حمایت از پژوهشگران برتر علوم دینی؛ د. جهت دهی به پژوهش های دینی از راه تعیین اولویت های تحقیق.

برنامه ها و راهکارهای عملی برای رسیدن به اهداف یاد شده نیز تاکنون چنین پیش بینی شده است:

۱. نشست های علمی با اندیشمندان داخلی و خارجی در راستای اهداف دبیرخانه.

۲. انتشار نشریه ای ویژه اطلاع رسانی برای پژوهشگران علوم دینی.

۳. بررسی وضعیت دین پژوهی در کشور.

۴. تشکیل کنگره سالانه دین پژوهان و طرح مباحث ضروری و مورد نیاز.

۵. به کارگیری ابزار جدید اطلاع رسانی از قبیل: اینترنت و رایانه و پژوهش های میدانی و غیره.

۶. ارائه خدمات اطلاع رسانی به مؤسسات دین پژوهی و پژوهشگران حوزه دینی.

قائم مقام وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سخنران دیگر کنگره بود که بر جنبه های کاربردی و عنایت به نیازهای جاری جامعه در پژوهش های دینی تأکید ورزید.

آقای مسجدجامعی گفت: «در حوزه های علمیه ما، مسأله دین پژوهی به عنوان یک اصل و محور از قدیم الایام وجود داشته است».

وی افزود: «در کنار این وجه ما شاهد حوزه دیگری از علوم هستیم که با ساخت معمول زندگی توجه دارد و در حوزه تسخیر عرصه های مختلف جهان و آبادی و آبادانی انسان به تلاش می پردازد که این دو وجه مکمل یکدیگر هستند و در رابطه متقابل با هم می باشند. از این رو است اگر مبنایی را که بزرگان ما در حوزه ایمانی به معنای اعتقاد قلبی و اظهار زبانی و عمل به ارکان بیان می کنند، بپذیریم، دانش جدید در هر سه حوزه مشاهده می شود که باعث چالش های اساسی شده است».

وی گفت: «در حوزه اعتقاد دینی، با دعاوی معرفت شناختی و انسان شناختی و هستی شناختی جدید مواجه هستیم که عرصه های فکری و اندیشه را در حوزه دین پژوهی به بحث و چالش فرا خوانده